

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **R.**, bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. A., advokátom so sídlom v K., proti žalovaným **1/ Š.**, bývajúcemu v H., **2/ G., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 18 C 40/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. mája 2009 sp. zn. 8 Co 138/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. mája 2009 sp. zn. 8 Co 138/2008 **z r u š u j e** vo výroku, ktorým

1. bol rozsudok Okresného súdu Humenné z 5. júna 2008 č.k. 18 C 40/2007-225 vo vyhovujúcej časti nad sumu 128 475 Sk za bolesť a nad sumu 232 800 Sk za sťaženie spoločenského uplatnenia zmenený tak, že sa žaloba zamietla,
2. bolo rozhodnuté o náhrade trov konania medzi účastníkmi konania a o povinnosti žalovaných 1/, 2/ zaplatiť súdny poplatok a trovy konania štátu.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné rozsudkom z 5. júna 2008 č.k. 18 C 40/2007-225 žalovaných 1/, 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu škody v celkovej výške 1 681 275 Sk (za vytrpenú bolesť vo výške 1 199 475 Sk a za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 481 800 Sk); vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaným 1/, 2/ uložil

povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za návrh na začatie konania a nahradiť trovy konania žalobcovi a tiež štátu. Vychádzal z toho, že 2. apríla 2004 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej bolo poškodené zdravie žalobcu (utrpel zlomeninu ľavého predkolenia, vytknutie kĺbu medzi kľúčnou kosťou a lopatkou vľavo, zlomeninu troch zubov a tržnú ranu na obočí vľavo, musel absolvovať viacero operácií, bolestivé preväzy ako i bolestivú rehabilitáciu, má poruchy prispôsobenia sa). Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k záveru, že žaloba na náhradu škody je dôvodná, i keď nie v celom rozsahu. Vzhľadom na následky poškodenia žalobcovho zdravia uzavrel, že sú splnené podmienky pre mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a tiež za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“). Za primerané považoval odškodnenie bolesti vo výške 1 224 000 Sk (40 násobok základného bodového ohodnotenia), od ktorej sumy odpočítal 24 525 Sk už vyplateného bolestného, a odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 498 000 Sk (20 násobok základného bodového ohodnotenia), od ktorej sumy odpočítal 16 200 Sk už z tohto titulu vyplatenej náhrady. Vo zvyšku žalobu ako neopodstatnenú zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na § 142 ods. 3 O.s.p. a § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaných 1/, 2/ Krajský súd v Prešove rozsudkom z 11. mája 2009 sp. zn. 8 Co 138/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil vo výroku o povinnosti žalovaných 1/, 2/ zaplatiť žalobcovi náhradu za bolesť vo výške 128 475 Sk a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 232 800 Sk. V ostatnej napadnutej vyhovujúcej časti nad sumu 128 475 Sk za bolesť a nad sumu 232 800 Sk za sťaženie spoločenského uplatnenia napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Rozsudok súdu prvého stupňa zmenil aj v časti náhrady trov konania medzi účastníkmi konania ako i v časti náhrady trov konania štátu. Žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania 4 722 € a na účet súdu prvého stupňa 596 € trov konania štátu a 719,50 € súdneho poplatku. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav a dospel k správne mu záveru, že sú dané dôvody pre mimoriadne zvýšenie odškodnenia za bolesť aj za sťaženie spoločenského uplatnenia. Na rozdiel od súdu prvého stupňa ale uzavrel, že bolesti žalobcu v súvislosti s viacpočetnými zraneniami utrpenými pri danej dopravnej nehode nie sú takej intenzity, ktorá by odôvodňovala zvýšenie odškodnenia za bolesť vo výške 40 násobku základného bodového ohodnotenia a ani u neho nedošlo k takým závažným zmenám

v osobnej, rodinnej, pracovnej a spoločenskej oblasti jeho života, ktoré by odôvodňovali zvýšenie odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia na 20 násobok základného bodového ohodnotenia. Podľa výpočtu odvolacieho súdu by mal žalobca nárok na odškodnenie za bolesť vo výške 5 násobku základného bodového ohodnotenia a za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 10 násobku základného bodového ohodnotenia. Vzhľadom na to považoval žalobu za opodstatnenú len čo do odškodnenia za bolesť v sume 128 475 Sk a čo do odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 232 800 Sk. V nadväznosti na to rozsudok súdu prvého stupňa do výšky týchto súm potvrdil a vo zvyšku žalobu zamietol.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním, a to vo výroku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa tak, že vo vyhovujúcej časti nad sumu 128 475 Sk za bolesť a nad sumu 232 800 Sk za sťaženie spoločenského sa žaloba zamieta. V dovolaní uplatnil dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Poukázal na to, že súdy oboch stupňov zhodne vychádzali zo záveru, že v danej veci ide o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. a že vytrpené bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia nemožno odškodniť len v rámci základného bodového ohodnotenia. Rozdielnosti ich rozhodovania sa týkali len primeranosti zvýšenia základného bodového ohodnotenia bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia. Bol toho názoru, že odškodnenie priznané odvolacím súdom je neprimerané vytrpeným bolestiam, jednalo sa o ťažký úraz, ktorý mal u neho za následok aj závažné psychické zmeny a strasti z obmedzenia pohybu. Úraz utrpel v produktívnom veku (54 rokov), ujma na zdraví ho celoživotne poznačila najmä pri výkone povolania, čo konštatovala aj Sociálna poisťovňa (stal sa invalidným), naďalej je v starostlivosti neurológa a ortopéda a jeho zdravotný stav si vyžaduje sústavné kontroly. Podľa jeho názoru na zníženie odškodnenia priznaného súdom prvého stupňa neexistovali žiadne dôvody. Odvolací súd v danom prípade ničím konkrétnym neodôvodnil zníženie náhrad, ktoré boli priznané súdom prvého stupňa; zníženie nebolo podložené objektívne zistenými skutkovými okolnosťami. Z týchto dôvodov žalobca žiadal rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaní 1/, 2/ sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti výroku rozhodnutia, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli v dovolaní namietané a ani dovolacím súdom zistené.

Dovolateľ namieta, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesnou vadou tejto povahy je procesná nesprávnosť, ktorej sa dopustil súd v priebehu konania, ktorá ale (na rozdiel od procesných vád vymenovaných v § 237 O.s.p.) nevedie k zmätočnosti. Dovolateľ podstatu tejto vady videl v dostatočnej nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom sú síce uvedené dôvody, ktoré viedli odvolací súd k tomu, aby súdom prvého stupňa priznané náhrady znížil, tieto dôvody ale nie sú v potrebnej miere skutkovo konkretizované.

Vo všeobecnosti platí, že ak odvolací súd mení súdom prvého stupňa priznanú výšku odškodnenia za bolesť alebo za sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu, že za „primeranú“ považuje náhradu inú, musí v odôvodnení zmeňujúceho rozhodnutia vysvetliť dôvod potreby zmeny náhl'adu na „primeranosť“. To znamená, že musí poukázať na určité konkrétne skutkové alebo právne významné okolnosti a s poukazom na ne vysvetliť, prečo a z akých dôvodov dospel k názoru, že „primeranou“ nie je náhrada, ktorú určil súd prvého stupňa, ale náhrada iná. Potreba dostatočne konkrétneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je osobitne významná v prípadoch, kedy odvolací súd v podstatnej miere

upravuje výšku náhrad priznaných súdom prvého stupňa (v danej veci ide o takýto prípad). Keďže odvolací súd pri zmene rozhodnutia (§ 220 O.s.p.) v dôsledku zmeny náhľadu na „primeranosť“ priznanej náhrady škody svojím rozhodnutím nahradzuje rozhodnutie súdu prvého stupňa, musí jeho rozhodnutie aj v tomto smere obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie zahŕňajúce výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Len také rozhodnutie možno označiť za preskúmateľné (§ 157 ods. 2 a 3 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.).

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu preskúmateľný nie je, lebo neobsahuje postačujúce vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd dospel v porovnaní so súdom prvého stupňa k odlišným záverom v otázke, aký násobok základného bodového ohodnotenia vyjadruje „primeranosť“ náhrady za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd pri odškodňovaní žalobcom vytrpenej bolesti s poukazom na rovnaké zistenia považoval 40 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia bolesti za neprimerané (neprimerane vysoké), a za primerané označil 5 násobné zvýšenie. Pritom ale na nie dostatočnom stupni konkrétnosti a určitosti zistení, ktoré považoval za dôvod zmeny, bez bližšieho vysvetlenia len konštatoval, že prežitá bolesť nemala až takú intenzitu a nedosahovala stupeň mučivých útrap, ktoré opodstatňovali priznanie náhrady vo výške určenej súdom prvého stupňa. Obdobne odvolací súd pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu vychádzal z tých istých skutkových okolností, na ktoré vzal zreteľ už súd prvého stupňa. Pokiaľ na rozdiel od súdu prvého stupňa považoval 20 násobné zvýšenie základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia za neprimerane vysoké, a naopak, za primerané označil 10 násobné zvýšenie, mal v odôvodnení náležite vysvetliť konkrétne dôvody, so zreteľom na ktoré dospel k záveru o potrebe zmeniť náhľad na „primeranosť“ náhrady. Odvolací súd však len uviedol, že zmeny u žalobcu, ktoré nastali po poškodení zdravia inkriminovaniu dopravnou nehodou nedosahujú také obmedzenie predpokladov pre jeho uplatnenie v živote a spoločnosti, ktoré by opodstatňovali mimoriadne zvýšenie náhrady vo výške určenej súdom prvého stupňa. Z napadnutého rozhodnutia ale nevyplýva, konkrétne ktoré skutkové zistenia odvolací súd viedli k tomuto záveru. Treba dodať, že pokiaľ určenie výšky primeraného odškodnenia je vecou úvahy súdu, podkladom pre túto úvahu musia byť konkrétne označené podklady, význam ktorých na prejednávanej veci súd primerane vysvetlí. V danom prípade odôvodnenie napadnutého rozsudku takéto vysvetlenie (v rozpore s požiadavkou preskúmateľnosti) neobsahuje.

Bez bližšieho vymedzenia konkrétnych dôvodov, pre ktoré odvolací súd v podstatnej miere znížil jednotlivé násobky základného bodového ohodnotenia priznaného žalobcovi súdom prvého stupňa pri odškodňovaní bolesti (zo 40 násobku na 5 násobok) a sťaženia spoločenského uplatnenia (z 20 násobku na 10 násobok), nemal Najvyšší súd Slovenskej republiky možnosť posúdiť opodstatnenosť a dôvodnosť zmeny prvostupňového rozhodnutia odvolacím súdom, a teda ani preskúmať, či napadnutý rozsudok spočíva na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd vzhľadom na to dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom bolo v danej veci postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Na vadu tejto povahy musel vziať dovolací súd zreteľ (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky z tohto dôvodu dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu zrušil (spolu s ním zrušil aj výrok o náhrade trov konania medzi účastníkmi konania navzájom, ako aj výroky o povinnosti žalovaných zaplatiť súdny poplatok a trovy preddavkované štátom) a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. mája 2010

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková